

Metody rachunkowe wykorzystane w analizach

Metodom analizy ekonomicznej poświęcono w literaturze sporo miejsca [T. Waśniewski, Metody analizy finansowej w przedsiębiorstwie, PWE, Warszawa 1989]. Mimo to nie tworzą one jednolitego zbioru metod. Jedną z nich jest fundament filozofii – metoda dialektyczna; inne wskazują kierunek badań zjawisk – metoda indukcji i dedukcji; jeszcze inne stanowią technikę wyliczeń wpływu określonych czynników na badane zjawisko – metoda funkcjonalna oraz metoda kolejnych podstawień. W analizie ekonomicznej stosuje się różnorodne miary statyczne. Do najczęściej używanych należą [H. Kassyh-Rokicka, Statystyka nie jest trudna – mierniki statyczne, PWE, Warszawa 1994, s. 28]:

średnia,

odchylenie standardowe,

indeksy,

warunek prawdopodobieństwa,

rachunek optymalizacji. Zastosowanie metod ekonomiczno-matematycznych w analizach znacząco wzbogaca wiedzę o badaniu zjawisk gospodarczych w przedsiębiorstwie. Metody rachunkowe stosowane w analizach umożliwiają uwzględnienie kilku czynników oraz warunków, pozwalając na ocenę przyczyn odchylenia badanego zjawiska od przyjętego wzorca. Do metod rachunkowych należą: metoda podstawień łańcuchowych, metoda reszty, metoda funkcyjna, metoda podstawień krzyżowych, metoda różnic cząstkowych oraz metody wskaźnikowa, proporcjonalnego podziału odchylenia i logarytmiczna. Metoda podstawień łańcuchowych jest prosta w użyciu, ale posiada pewne ograniczenia, które utrudniają jej praktyczne zastosowanie. Czynniki wpływające na badane zjawisko muszą być wyrażone w postaci matematycznej,

tj. jako iloczyn, iloraz lub suma. W praktyce trudnością jest dobranie odpowiednich czynników, które łączą oddziaływanie wielkości odchyłeń. Muszą one być jednorodne pod względem treści ekonomicznej. Wynik obliczeń w tej metodzie zależy w dużej mierze od kolejności podstawień. Jeśli mamy do czynienia z kilkoma czynnikami ilościowymi, pojawia się problem kolejności ich podstawienia. Trzeba bowiem ustalić, który z czynników będzie podstawiony pierwszy, a kolejność ta musi być zachowana do końca obliczeń. Metoda ta sprawdza się w analizie zależności zjawisk wpływających na przedsiębiorstwo. Skróconą wersją metody podstawień jest metoda zróżnicowania. Polega ona na podstawieniu do bazy podstawień wyrażanych za pomocą przyjętych czynników różnicy między wartością czynnika w okresie badanym a w okresie ubiegłym lub według określonego planu. Metoda reszty służy do obliczeń wpływu dwóch czynników na badane zjawisko. Często stosuje się ją do rozliczania wpływu zmian zatrudnienia i wydajności pracy na przyrost produkcji w przedsiębiorstwie. Metoda reszty pozwala na wyliczenie wpływu poszczególnych czynników na zmiany badanego zjawiska, przy czym wpływ ostatniego czynnika jest różnicą między odchyleniem łącznym a wpływem innych czynników. Metoda ta opiera się na założeniu, że tempo zmian produkcji jest sumą tempa zmian czynników, które na nią wpływają, tj. zmian zatrudnienia, tempa pracy i produktywności środków trwałych w przyroście produkcji. Inną metodą jest metoda różnic cząstkowych, polegająca na ustaleniu odchyłeń cząstkowych, które wyrażają wpływ pojedynczego czynnika lub wielu czynników, traktowanych jako odrębne elementy przyczynowe. W tej metodzie uzyskuje się zawsze te same wyniki, niezależnie od kolejności podstawienia poszczególnych czynników, co stanowi jej zaletę. Ponadto wydzielenie łącznych odchyłeń w poszczególnych grupach czynników umożliwia dokładniejsze zebranie przyczyn zmian danego zjawiska gospodarczego. Metoda wskaźnikowa, podobnie jak metoda różnic cząstkowych, polega na obliczaniu odchyłeń indywidualnych dla poszczególnych czynników oraz odchyłeń łącznych dla grup czynników, przy uwzględnieniu ich kolejności. Suma tych odchyłeń stanowi

odchylenie łączne badanej wielkości ekonomicznej. Metoda ta jest pracochłonna, a sens obliczania czynników wpływających na badane zjawisko jest kwestionowany. Metoda funkcyjna różni się od poprzednich tym, że umożliwia uzyskanie jednoznacznych obliczeń, niezależnie od kolejności podstawienia czynników wpływających na zmiany badanego zjawiska. Wadą tej metody jest jednak jej duża pracochłonność, związana z ustaleniem wyników obliczeń. Inną metodą jest metoda podstawień krzyżowych, która polega na kolejnych przerzucaniach różnic badanych czynników przez średnie wartości czynników pozostałych. Podsumowując, należy zaznaczyć, że dotąd nie opracowano metody, która umożliwiłaby dokładne rozliczenie odchyleń cząstkowych w stosunku do przyjętych podstaw odniesienia. Każda z zaprezentowanych metod podstawień łańcuchowych ma swoje wady i zalety. Obliczanie poszczególnych czynników w odchyleniu cząstkowym nie stanowi bezpośredniej przesłanki do podejmowania decyzji, ani nie ma skutków finansowych w przedsiębiorstwie. Dopiero głębsza analiza pozwala na ustalenie przyczyn wymagających podjęcia odpowiednich decyzji.

Jeśli szukają Państwo pomocy w napisaniu własnej pracy - potrzebują Państwo fachowych konsultacji to polecamy stronę [pisanie prac](#) - profesjonalna pomoc w pisaniu prac w granicach prawa.